

Monumentnummer*: 521691

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82755/35

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Landgraaf		Landgraaf		Limburg			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mijn Carlstraat	15			6372 VE	Landgraaf		
Mijn Carlstraat	16			6372 VE	Landgraaf		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Landgraaf		B				407	
Landgraaf		B				408	

Omschrijving**

Inleiding

Dubbele mijnwerkerswoning in Lotharingse stijl, 1913, van het zogenoemde woningtype F. De woning is gesitueerd aan het pleintje in het verlengde van de Mijn Carlstraat en is gelegen in het zuid-oostelijke deel van het Eikske, een groep van 26 mijnwerkerswoningen die werd gebouwd in opdracht van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau te Heerlen. Het ontwerp van de woning werd gemaakt door het bouw bureau van deze particuliere mijnonderneming. In deze woninggroep zijn in totaal zes woningtypen vertegenwoordigd (typen A t/m F).

De meeste woningen werden omstreeks 1957 aan de zijgevel uitgebreid met een douche- en toiletvoorziening van één bouwlaag onder plat. De reeds bestaande stal achter de woningen van type F werd uitgebreid voor keuken, douche- en toiletvoorziening en kreeg een plat dak. De oorspronkelijke vrijstaande schuren met buitenprivaten werden in diezelfde periode gesloopt. In de achtertuinen werden aan weerszijden van de erfscheiding vrijstaande, gecombineerde schuren gebouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De gewijzigde stallen achter de woning zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang. UITGESLOTEN van bescherming zijn alle overige sedert 1913 gerealiseerde aan- en bijbouwen.

Omschrijving

Het oorspronkelijke bouwvolume van de dubbele mijnwerkerswoning werd gebouwd op een in hoofdvorm rechthoekige PLATTEGROND, aan de achterzijden voorzien van een rechthoekig volume. Het hoofdvolume telt een gedeeltelijke souterrainverdieping, anderhalve BOUWLAAG, alsmede een vliering. De keukens aan de achterzijden tellen één bouwlaag. Het geheel wordt gedekt door een MANSARDEDAK. De gewijzigde stallen met keuken, toilet- en douche-eenheden hebben een PLAT DAK. Baggoten annex overstekken op houten consoles. De oorspronkelijke houten boeiboorden hebben een eenvoudige ornamentering. De daken van beide panden worden thans gedekt door rode betonpannen. Ze hebben een nokschoorsteen en een gecombineerde hoge schoorsteen op het platte dak achter de woning, dat rond 1957 is geplaatst. Aan de voorzijde van het dak bevindt zich een gecombineerde dakkapel. De woningen waren oorspronkelijk voorzien van segmentboogvormige houten T-VENSTERS (zowel enkel- als meervoudig) met ingedeelde bovenlichten; segmentboogvormige houten souterrainvensters met kleine roedeverdeling; segmentboogvormige houten kruiskozijnen met kleine roedenverdeling in de glaspanelen. De oorspronkelijke, segmentboogvormige houten woonhuisDEUREN met zesruits bovenlichten in de zijgevels van de stal werden gewijzigd vanwege de verbouwing van omstreeks 1957. Dit geldt ook voor de vensters in de achtergevel van de woning en de achter- en zijgevel van de keuken. Mijn Carlstraat 16 heeft kunststof vensterkozijnen en Mijn Carlstraat 15 heeft vernieuwde houten vensterkozijnen. De woningen van het type F kenmerken zich in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de MATERIAALTOEPASSING door geprofileerde rode bakstenen gevelkaders: plinten, lisenen, kroonlijsten en getrapte frieslijsten. Metselwerk in kruisverband, oorspronkelijk met knip- en snijwerk in de voegen. Tussen deze kaders verdiept geplaatste gecementeerde gevelvelden met rode bakstenen speklagen, aanzet- c.q. sluitstenen en kaderornamenten. Hardstenen vensterbankplaten, keramische vensterdorpels en muurankers op liseen.

De VOORGEVEL van de dubbele mijnwerkerswoning Mijn Carlstraat 15-16 is symmetrisch ingedeeld en bestaat uit vier door lisenen gescheiden traveeën. In de plint hebben beide panden boven het souterrainvenster een segmentboogvormige strek. Mijn Carlstraat 15 heeft in de eerste laag vensters met hardstenen vensterbankplaten. Mijn Carlstraat 16 heeft keramische dorpelstenen. In het dakvlak bevindt zich een gecombineerde dakkapel met twee recente vensters onder een overstekend lessenaarsdak. Beide vensters worden gescheiden door baksteen liseen. Mijn Carlstraat 16 heeft houten shingels tegen de rechterwang van de dakkapel.

De ZIJGEVELS van beide panden zijn in de eerste laag blind met onderbroken speklagen. In de tweede laag van het hoofdvolume bevindt zich een trapsgewijs oplopend bakstenen fries, waaronder bij beide panden een nieuw kozijn.

In de ACHTERGEVELS van deze dubbele mijnwerkerswoning bevonden zich oorspronkelijk vier kleine segmentboogvormige vensterkozijnen, gelegen boven het lesdak van de stallen. Alle deuren en vensters zijn tijdens de verbouwing van 1957 gewijzigd. Mijn Carlstraat 16 heeft in de achtergevel naast de keuken een venster met baksteen dorpel en in de tweede laag één venster met hardsteen vensterbankplaten en houten decoratieve lateien. De twee panden worden aan de achterzijde gescheiden door een schoorsteen. (De achtergevel van Mijn Carlstraat is niet beschreven).

Mijn Carlstraat 16 is voor wat betreft de indeling van het INTERIEUR op de begane grond iets gewijzigd.

(De situatie van Mijn Carlstraat 15 is onbekend).

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van cultuurhistorische waarde en vertegenwoordigen nationaal belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van de mijnstreek sedert het laatste decennium van de 19de eeuw en als specimina van een woonhuistype met een aanzienlijk innovatief karakter. De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van belang als bijzondere vorm van huisvesting van mijnpersoneel.

De woningen zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van de Lotharingse bouwstijl, vanwege de betrokkenheid van het bouwbureau van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau bij het ontwerp, de esthetische kwaliteit als ook vanwege de bijzondere materiaaltoepassing en ornamentiek.

De dubbele woning Mijn Carlstraat 15-16 vormt een belangrijk onderdeel van de woninggroep het Eikske en is vanwege deze situering verbonden met de ontwikkeling van de streek sedert de grootschalige exploitatie van steenkoolmijnen. Beide panden zijn van belang voor het aanzien van zowel de wijk als de gemeente.

De dubbele mijnwerkerswoning is in redelijke mate gaaf bewaard gebleven en van aanzienlijk belang voor zowel de structurele als visuele gaafheid van de gehele woninggroep.

De mijnwerkerswoningen van het Eikske beschikken in nationaal perspectief over een zeer hoge architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Mijnwerkerswoningen